

Pečovatelská služba

„Doporučené oblasti potřeb a témat pro mapování nepříznivé sociální situace zájemce/uživatele v pečovatelské službě“

Jedná se o metodický podpůrný materiál pro pracovníky pečovatelských služeb.

Cílem materiálu je poskytnout poskytovatelům metodický nástroj k tomu, aby dokázali rozkrýt nepříznivou sociální situaci osoby v celé její šíři, a následně poskytovat základní poradenství a odpovídající podporu, doplňující přirozené zdroje a veřejné služby popř. jiné odborné služby v rozsahu, který vyplynul ze zjišťování potřeb. O zjištěných potřebách vede poskytovatel záznam a reaguje na zjištěné potřeby při sestavování či revizi individuálního plánu a následném poskytování sociální služby.

Záznam individuální přímé práce pracovníka s uživateli – Pečovatelská služba

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
Osoba pečuje o svou hygienu podle svých potřeb a zvyklostí	Osobní hygiena	Denní hygiena	Úkony běžné denní hygieny	Ranní hygiena	Mít možnost provést všechny úkony osobní hygieny a péče o tělo s fyzickou podporou nebo s dohledem (nebo s oběma druhy podpory) v tempu, které je osobě příjemné, a kterého je osoba schopna, důstojně a v soukromí
				Mytí během dne (rukou, obličeje atd.)	
				Večerní hygiena	
				Vysmrkání se	
			Péče o ústa	Použití intimspreje	
				Vyčištění zubů	
				Péče o zubní náhrady – očištění	
				Nasazení náhrady	
			Česání a mytí vlasů	Oholení se	
				Česání	
				Mytí vlasů a další péče o vlasy (balzám atd.)	
			Péče o nehty	Úprava vlasů (vyfoukání, natočení, nalakování vlasů apod.)	
		Ostříhání si nehtů na ruku			
		Nalakování nehtů			
		Péče o oči	Ostříhání nehtů na nohou		
			Umývání očí		
			Nasazení brýlí		
			Čištění brýlí		
		Péče o uši	Aplikace kontaktních čoček a péče o ně		
			Čištění uší		
			Nasazení naslouchadla		
			Čištění naslouchadla		
		Mytí a koupání	Mytí těla a koupání	Výměna baterií v naslouchadle	
Poskytnutí podmínek pro osobní hygienu					
Mytí celého těla					
Sprchování					
Koupání					
Výkon fyziologické potřeby	Výkon fyziologické potřeby	Ošetření pokožky, včetně nohou, po koupeli nebo sprše			
		Použití WC			
		Použití toaletního křesla			
		Výměna inkontinenčních pomůcek			
		Vypuštění sběrného sáčku na moč			
			Výměna menstruačních vložek		

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky	
<i>Osoba o sebe pečuje podle svých potřeb a zvyklostí</i>	Zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu	Oblékání	Oblékání, svlékání	Volba vhodného oblečení a doplňků (počasí, příležitost a vhodné vrstvení) Oblékání a svlékání jednotlivých částí oblečení, popř. s využitím vhodných pomůcek	Mít možnost nadále udržovat s fyzickou podporou nebo dohledem (nebo s oběma typy podpory) svůj styl v oblékání a celkové úpravě vzhledu, být respektován při volbě svého vzhledu	
			Obouvání, zouvání	Volba vhodné obuvi s ohledem na počasí, příležitost a celkový vzhled Nazouvání a zouvání obuvi, popř. s využitím vhodných pomůcek		
			Celková úprava vzhledu	Úprava vzhledu (např. před odchodem ven, před zrcadlem)		
				Líčení/odlíčení Použití parfému		
			Posouzení, co je třeba nakoupit v souvislosti s péčí o vlastní osobu	Zhodnocení, zda má osoba k dispozici vhodné oblečení, obuv, kosmetiku, doplňky		
			<i>Osoba se pohybuje podle svých potřeb a zvyklostí</i> <i>Osoba kontroluje prostor kolem sebe, je v optimální poloze s ohledem na své potřeby a zdravotní stav</i>	Samostatný pohyb		Změna polohy
Posazení na lůžku						
Manipulace s dekou a polštářem						
Podání věcí ze stolku (pití, kniha, kapesník atd.)						
Manipulování s polohovatelným lůžkem						
Vstávání a uléhání na lůžko	Vstání z lůžka					
	Ulehnutí na lůžko Přesun na vozík a na lůžko					
Stání a sezení	Stoupnutí					
	Sezení mimo lůžko					
Polohovací a fixační pomůcky	Použití polohovacích a fixačních pomůcek					
Manipulace s předměty	Přemísťování a manipulace s předměty denní potřeby	Přemísťování předmětů denní potřeby			Mít kontrolu nad svými předměty denní potřeby, být respektován v rozhodnutí, jak se s nimi má manipulovat	
		Manipulace se závěsy, žaluziemi, roletami apod.				
Pohyb ve vlastním prostoru	Pohyb ve vlastní domácnosti	Bezpečný pohyb po místnosti, v domácnosti	Mít k dispozici pomůcky/informace/fyzickou podporu pro bezpečný pohyb ve vlastním prostoru, pro přizpůsobení vlastního			
		Otevření a zamčení dveří, manipulace s klíči a domovním zvonkem				

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
					<p>prostoru svým potřebám</p> <p>Mít informace o pomůckách, které usnadňují manipulaci se zámky, otvírání dveří</p>
		Pohyb mimo domácnost	Chůze	<p>Chůze po rovině</p> <p>Chůze po schodech</p>	Mít informace o pomůckách, které usnadní pohyb mimo domov, event. o možných stavebních úpravách
			Pohyb mimo vlastní domácnost	<p>Pohyb po domě a vyjití z domu</p> <p>Pohyb mimo dům</p>	Být informován o rizicích pádu při pohybu mimo domov
Osoba se stravuje podle svých zvyklostí a potřeb, má zajištěnou stravu	Zajištění stravování	Příprava a příjem stravy	Příprava stravy	Příprava teplých nápojů	Mít informace o tom, jaké pomůcky mohou usnadnit konzumaci jídla, pití
				Příprava/vaření jídla	
				Ohřívání stravy	
				Podání jídla na talíř (servírování)	
			Přijímání stravy	Napití	Mít informace o tom, jak jídlo upravit, aby je osoba mohla dobře konzumovat
				Najedení	
			Zajištění potravin	Porcování stravy	Mít možnost využít odborné/fyzické podpory při přípravě stravy
Posouzení, jaké potraviny je potřeba nakoupit					
Zajištění stravy	Dovoz stravy	Mít možnost nácvičku přípravy stravy, event. vhodné pomůcky usnadňující přípravu stravy			
Osoba pečuje o svou domácnost podle svých	Péče o domácnost	Udržování domácnosti	Úklid a údržba domácnosti	Umytí nádobí	Mít možnost, s event. fyzickou podporou ukládat věci na místo podle vlastního uvážení, nebo projevit vůli, jak mají být uloženy
				Uložení potravin	
				Úklid lednice a mrazničky	
				Běžné udržení pořádku – dávání věcí na své místo	
				Běžný úklid domácnosti (vytření podlah, úklid koupelny, WC, setření prachu...)	
				Udržení vnitřního pořádku ve skříních a v kuchyni	
				Zajištění a použití úklidových prostředků a jiného vybavení domácnosti	
					Mít možnost rozhodovat o tom, jak a kdy bude provedena údržba a úklid

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
potřeb a zvyklostí/má zajištěnou péči o svou domácnost podle svých potřeb a zvyklostí			Péče o lůžko	Péče o květiny – zalévání, přesazování	vlastní domácnosti
				Stlaní	Mít možnost rozhodovat o způsobu stlaní lůžka, o době převlékání lůžkovin, o výběru lůžkovin
				Převlékání lůžkovin	
		Péče o oblečení, boty	Péče o prádlo, oblečení a boty	Praní prádla	Mít možnost, s event. fyzickou podporou, pečovat o oblečení, obuv
				Přepírání drobného prádla	
				Sušení prádla	
				Žehlení prádla	
				Uložení prádla	
				Drobné opravy prádla	
		Udržování tepelného komfortu, obsluha spotřebičů	Udržení tepelné pohody a zajištění vody v domácnosti	Čištění bot	Mít možnost rozhodovat o péči o oblečení a obuv
Větrání	Mít možnost ovlivňovat tepelnou pohodu ve vlastním prostoru, rozhodovat o ní				
Zajištění vody a topení, včetně zajištění topiva					
Obsluha karmy, radiátorů, či jiných spotřebičů pro zajištění tepla a teplé vody					
Nakládání s odpady	Nakládání s odpady	Obsluha domácích spotřebičů	Obsluha pračky, trouby, lednice, mikrovlnné trouby atd.	Možnost využít podporu při nácviu obsluhy domácích spotřebičů	
			Třídění odpadu (v případě zájmu)	Možnost využít pomůcek, které usnadní samostatnou obsluhu domácích spotřebičů (např. jednoduché, grafické návody, vyznačení na spotřebičích, atd.)	
Osoba je v kontaktu se společenským prostředím podle svých potřeb a přání	Zajištění kontaktu se společenským prostředím	Společenské kontakty	Navazování a udržování přátelských, sousedských a jiných společenských vztahů	Ukutečnění kontaktu s rodinou nebo blízkými	Mít k dispozici podporu potřebnou k uskutečnění kontaktu s rodinou (např. možnost nadiktovat dopis, získat znalost navazování kontaktu přes Skype), s
				Ukutečnění kontaktu s přáteli, sousedy, spolupracovníky, kolegy	
				Znalost společenských norem	

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
				Navazování a udržení partnerských vztahů	blízkými lidmi Mít informace o možnostech a způsobech seznamování, podporu/informace při hledání partnera a udržení partnerského vztahu Mít podporu při navazování sousedských vztahů/kolegiálních vztahů v zaměstnání – mít informace o tom, co je ve společnosti obvyklé, jaká pravidla platí v kontaktech mezi lidmi v práci, v sousedství, ve společnosti, mezi partnery
		Orientace	Orientace v čase, v místě, v osobách	Orientace v čase (během dne, v týdnu, ročním období)	Mít možnost využít odborné podpory (fyzické, slovní) při event. oslabení orientace
				Orientace ve vlastní domácnosti (nalezení WC, kuchyně apod.)	
				Orientace mimo domov (ulice, zahrada, obchod apod.)	
				Orientace v osobách (poznávání blízkých, pracovníků služby, lékařů apod.)	Mít k dispozici nabídku pomůcek/informací, které orientaci usnadní
		Komunikace	Schopnost srozumitelně se vyjádřit	Dostatečná slovní zásoba pro vyjádření vlastních potřeb a navázání kontaktu Schopnost alternativní komunikace, kterou lze vyjádřit potřeby a navázat kontakt	Mít podporu při rozvíjení schopnosti komunikovat, – rozšiřovat slovní zásobu, vyjadřovat se způsobem, který je úměrný věku a ve společnosti obvyklý Mít podporu při nácviku a rozvíjení optimální formy alternativní komunikace

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
		Využívání běžných veřejných služeb	Využívání veřejných služeb a zapojování do sociálních aktivit odpovídajících věku	Návštěva a orientace v obchodě (výběr a zaplacení zboží) Využívání pošty Využívání banky Navštěvování obecního úřadu, či jiných institucí Navštěvování klubů, např. důchodců, knihovny Návštěva čistírny, opravny, servisu atd. Návštěva sportovišť, bazénu, hřiště Návštěva restaurace, kina, divadla	Mít možnost s event. fyzickou podporou dál využívat veřejné služby, mít informace o těchto službách a jejich možném využití Mít informace o dalších subjektech, které mohou zprostředkovat návštěvu sociálních aktivit (poradenství – kontakty na dobrovolnické a jiné subjekty)
Osoba se realizuje v práci/ ve smysluplné činnosti Osoba tráví volný čas podle svých přání a potřeb	Seberealizace	Vzdělávání	Získání znalostí a dovedností	Navštěvování školského nebo jiného vzdělávacího zařízení, univerzity třetího věku	Mít podporu při osvojování bezpečné cesty do vzdělávacího zařízení nebo doprovod Mít podporu při zvládnání učiva, nebo informace o možnostech podpory z jiných zdrojů (např. dobrovolník)
				Zvládnání učiva	Mít informace o možnostech vzdělávání, vzdělávacích institucích, subjektech nabízejících poradenství v oblasti vzdělávání
		Pracovní uplatnění	Příprava na zaměstnání	Volba a příprava na pracovní uplatnění	Mít přístup k informacím (poradenství, internet) o možnostech pracovního uplatnění osoby nebo dobrovolnické činnosti
				Uplatňování práva na pomoc úřadu práce při hledání zaměstnání	
			Získání návyků souvisejících s pracovním uplatněním		
			Pracovní a jiné uplatnění	Pokračování pracovní činnosti	
				Doprovod do zaměstnání	Mít informace o subjektech, které pomohou osobě s volbou pracovního uplatnění Mít možnost využít pomůcek/poradenství/event.

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
					fyzické podpory při pokračování v pracovní činnosti
		Oblíbené činnosti	Oblíbené činnosti	Plánování volného času Znalost možností naplnění volného času Sport Klubové aktivity Rekreace/regenerace Čtení Poslech hudby a mluveného slova Sledování TV, videa, DVD Používání internetu Ruční práce, výtvarné činnosti Uspokojení duchovních potřeb – návštěva kostela, farního společenství Sportovní aktivity Jiné oblíbené činnosti – např. péče o zvíře, sběratelství	Mít informace/podporu při hledání možností, jak trávit volný čas Mít podporu při docházení do míst, kde je možné trávit volný čas Mít informace o tom, kde je možné si získat/vypůjčit/knihy, videokazety, CD, atd. Mít informace o tom, jak oblíbené činnosti vykonávat, mít podporu při nácvičku těchto činností
<i>Osoba ví, jak pečovat o své zdraví a bezpečí</i>	Péče o zdraví a bezpečí (rizika)	Zdravotní prevence	Znalost opatření pro zajištění bezpečí	Přivolání pomoci	Mít k dispozici bezpečnou pomůcku, např. mobilní telefon/mít informace o způsobu, jak přivolat pomoc Mít dostatek informací o tom, jak omezit rizika pádu a zranění, mít dostatek informací o rizicích vyplývajících z onemocnění a o způsobech, jak jim předcházet/jak je minimalizovat Mít podporu při hledání a využívání kompenzačních a jiných pomůcek
				Prevence pádu a zdravotních rizik spojených s onemocněním	
				Rozpoznání zhoršujícího se zdravotního stavu (např. ataky duševní nemoci)	
				Pomůcky, které zvýší bezpečí/omezí rizika pádu, nebo rizika spojená s onemocněním	

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky	
					Mít podporu při rozpoznávání signálů, které avizují zhoršení zdrav. stavu, mít podporu při hledání preventivních opatření, nebo opatření, která je třeba při zhoršení zdrav. stavu učinit	
					Zdraví	Provedení jednoduchého ošetření
		Zásobování lékárníčky prostředky k základnímu ošetření	Mít podporu/informace o tom, co je třeba k drobnému ošetření			
		Návštěva lékaře a dodržování léčebného režimu	Návštěva lékaře	Mít možnost rozhodnout se, zda k užívání léků potřebuje osoba asistenci, dohled		
			Zajištění potřebných léků			
			Užívání léků v lékařem stanovené době			
		Zdravá výživa	Znalost zásad zdravé výživy	Rehabilitace – např. dodržení doporučení fyzioterapeuta včetně pravidelného cvičení	Mít dostatek informací k rozhodnutí o návštěvě lékaře/dodržování léčebného režimu	
				Pití tekutin v dostatečném množství		
				Dodržování diety		
		<i>Osoba ví, jak uplatňovat svá práva, jak předcházet riziku zneužití</i>	Uplatňování práv a oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí	Finanční a majetková oblast	Hospodaření s finančními prostředky	Znalost potravin, které prospívají/škodí
Znalost optimálního množství určitého jídla						
Znalost potravin vhodných pro dietu předepsanou lékařem						
Rozvržení příjmu tak, aby byly pokryty všechny platby	Mít informace o tom, kdo by mohl osobě pomoci s hospodařením s finančními prostředky, mít nabídku základního poradenství, mít informace o speciálních službách v hospodaření s finančními prostředky					
Provádění úhrad spojených s bydlením						
Provádění úhrady daně z nemovitosti						
Provádění úhrady poplatků za telefon						
Provádění úhrady zdravotního a sociálního pojištění						
Provádění úhrady – jiné						
Řešení dluhů, exekuce	Jednání s věřiteli	Mít podporu při odpovědném řešení dluhů, hledání optimálního rozvržení finančních prostředků tak, aby				
	Přijetí opatření k minimalizaci rizik plynoucích z dluhů (ztráta majetku, bytu apod.)					
	Jednání s orgánem, který nařídil exekuci					

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky	
					dluhy mohly být uhrazeny Mít informace o speciálních službách, které se dluhovou problematikou zabývají	
			Uzavírání smluv	Uzavření smlouvy o nájmu	Mít informace/podporu při uzavírání smluv	
				Uzavření kupní smlouvy (jiné než běžný nákup v obchodě)	Mít informace/kontakty na subjekty zabývající se touto oblastí (notář, advokátní kancelář, občanská poradna)	
			Nakládání s majetkem	Převedení majetku	Mít k informace/kontakty na subjekty v oblasti správy majetku, mít podporu v rozhodování o svém majetku	
				Pronájem nemovitosti (bytu, nebo jeho části, domu, zahrady, chalupy atd.)		
				Darování majetku		
			Využití sociálních dávek a jiných výhod	Uplatnění nároku na nárokové dávky + výhody, např. průkaz ZTP, příspěvek na péči	Mít možnost využít nabídky základního poradenství, mít informace o jednotlivých dávkách a výhodách, o podmínkách přiznání	
				Požádání o nenárokové dávky		
				Uplatnění práva na hmotné zabezpečení ve stáří, v invaliditě (důchod)	Mít podporu při vypracování žádostí o dávky a výhody, při jednání s příslušnými institucemi	
			Základní doklady	Platné osobní doklady	Zajištění platných dokladů (např. občanský průkaz, pas, rodný list, průkaz zdravotní pojišťovny)	Mít podporu, dojde-li ke ztrátě, či vyprší-li platnost dokumentů
			Účast na veřejném životě	Uplatňování politických práv	Účast na zasedání zastupitelstva	Mít k dispozici informace o možnostech realizace politických práv
					Uplatnění práva volit	
					Uplatnění petičního práva	
				Uplatňování práva být členem politické strany	Mít psychickou podporu při rozhodování, zda realizovat svá politická práva	
Ochrana práv	Ochrana před zneužíváním	Ochrana práv v oblasti sousedských/občanských vztahů	Mít možnost využít informace, event. podporu, při ochraně			
		Uplatňování pomoci ombudsmana (proti rozhodnutí orgánu)				

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
				veřejné správy) Znalost kontaktů na pomáhající subjekty v případě zneužití, nebo ohrožení zneužitím Znalost kontaktů na pomáhající subjekty v případě domácího násilí, nebo ohrožení domácím násilím	svých práv, mít informace o subjektech, které pomáhají práva hájit, mít podporu při návštěvě institucí hájících práva, event. při jednání s nimi Mít informace o možné formě a rizicích zneužívání a způsobu, jak se mu bránit Mít informace o subjektech, které se ochranou před zneužíváním zabývají Mít informace/kontakty na subjekty, které se zabývají pomocí v případě domácího násilí
Osoba zajišťuje péči o děti odpovídající jejich věku a zdravotnímu stavu	Podpora rodičovských kompetencí	Péče o děti	Zajištění plnění školních povinností dětí	Docházka do školy	Mít možnost využít informace/podporu při kontaktu se školou, kterou dítě navštěvuje
				Příprava do školy	
				Kontakt se školou	
				Využití navazujících služeb	Mít informace o možnosti využít návazných služeb, o kontaktech na ně, mít podporu (doprovod) při jejich návštěvě (např. pedagogicko-psych. poradna, SVP, SPC, logoped, Raná péče, SAS pro rodiny s dětmi, atd.)
				Doučování	
Zajištění péče o dítě v domácím prostředí	Zajištění odpovídající stravy	Mít fyzickou podporu při péči o dítě/děti v domácím			
Osobní hygiena					

Výsledná kompetence	Oblast potřeb	Téma	Potřeba uživatele	Co daná potřeba např. zahrnuje	Vysvětlivky
				<p>Péče o malé dítě</p> <p>Zajištění smysluplného trávení volného času dětí</p>	<p>prostředí</p> <p>Mít informace/kontakty na poradenské subjekty, návazné/speciální služby (např. Raná péče)</p> <p>Mít informace o možnostech trávení volného času dětí, kontakty na organizace, které se aktivitami pro děti zabývají</p>
			<p>Udržování uspokojivého zdravotního stavu dítěte a předcházení rizikům spojeným s onemocněním, nebo zdravotním znevýhodněním</p>	<p>Registrace u lékaře, návštěva ordinace Absolvování lékařských vyšetření Identifikace příznaků onemocnění Užívání léků Dodržování diety Schopnost předcházení infekčním onemocněním Využití kompenzačních pomůcek (hole, berle, protézy, brýle, naslouchadla apod.)</p>	<p>Mít možnost využít informace/ kontakty na subjekty, které poskytují odborné poradenství v oblasti péče o zdraví dítěte, v oblasti speciálních pomůcek/mít podporu při návštěvě lékaře s dítětem, při návštěvě dalších odborných služeb</p>